

List otwarty w sprawie Tomasza Greniucha. "Niedopuszczalna decyzja"

22 lutego 2021

"Powierzenie dr. Tomaszowi Greniuchowi kierowania wrocławskim oddziałem IPN uważamy za decyzję niezrozumiałą, a w kontekście polskiej historii wręcz niedopuszczalną" - piszą sygnatariusze listu otwartego w sprawie kontrowersyjnej nominacji dla Greniucha.

List podpisało 100 osób, w tym naukowcy, działacze organizacji żydowskich, księża i publicyści.

"W roku 2013 (dr Greniuch) opublikował "Drogę nacjonalisty", książkę, którą aspirował do roli lidera i mentora ruchu narodowego w Polsce. Glorifykował także gest nazistowskiego pozdrowienia nazywając go "salutem rzymskim", oraz popularyzował idee rasistowskie i antysemickie" - przypominają sygnatariusze.

W liście czytamy również: "człowiek, któremu powierza się funkcje kierownicze w instytucji publicznej odpowiedzialnej za prowadzenie badań historycznych i edukowanie społeczeństwa na temat II wojny światowej musi udowodnić, że całkowicie odcina się od wcześniej wyznawanych skrajnych poglądów".

Poniżej publikujemy pełną treść listu oraz listę sygnatariuszy:

List otwarty ws. nominacji na stanowisko p.o. dyrektora Oddziału Instytutu Pamięci Narodowej we Wrocławiu

Powierzenie dr. Tomaszowi Greniuchowi kierowania wrocławskim oddziałem IPN uważamy za decyzję niezrozumiałą, a w kontekście polskiej historii wręcz niedopuszczalną.

Z powszechnie dostępnych w mediach materiałów wynika niezbicie, że p. Greniuch nie tylko był członkiem ONR, organizacji o charakterze neo-faszystowskim i anty-demokratycznym, ale pełnił jedną z kluczowych funkcji w jej opolskich strukturach. Był także autorem publikacji szkoleniowych tej organizacji i organizował w przestrzeni publicznej wydarzenia, podczas których wyrażano poparcie dla przedwojennych zająć antysemickich, w szczególności tzw. marszu na Myślenice. W roku 2013 opublikował "Drogę nacjonalisty", książkę, którą aspirował do roli lidera i mentora ruchu narodowego w Polsce. Glorifykował także gest nazistowskiego pozdrowienia nazywając go "salutem rzymskim", oraz popularyzował idee rasistowskie i antysemickie. Pomimo rozpoczęcia pracy w IPN, dr Greniuch dalej utrzymywał kontakty ze środowiskami radykalnych narodowców i wyrażał nadzieję na reedycję "Drogi nacjonalisty". Przyznał, że nie odcina się od środowiska narodowo-radykalnego, a przedwojenny ONR uważa za "ideał, który stanowiła młoda, przedwojenna elita".

W Polsce, kraju tak doświadczonym totalitaryzmami II wojny światowej, nie może być akceptacji dla powierzenia ważnych funkcji w instytucjach państwowych osobom, które w sposób niezaprzeczalny propagowały idee wywodzące się z systemu, na którym ciąży odpowiedzialność za śmierć milionów ludzi: Żydów, Polaków, Romów i Sinti, osób niepełnosprawnych. Nazistowskie gesty i symbole oraz faszystowską ideologię trudno nam odbierać inaczej niż jako antysemickie, antypolskie i antyludzkie.

Tłumaczenia o jedynie młodzieńczej fascynacji ONR-em i o rzekomym zerwaniu z ideami radykalnego nacjonalizmu w roku 2013 traktujemy jako wprowadzanie opinii publicznej w błąd. Zmiana poglądów i postawy ideowej jest oczywiście możliwa i dopuszczalna, a wycofanie się z poglądów nacjonalistycznych czy wręcz faszystowskich jest jak najbardziej pożądane. Jednak człowiek, któremu powierza się funkcje kierownicze w instytucji publicznej odpowiedzialnej za prowadzenie badań historycznych i edukowanie społeczeństwa na temat II wojny światowej musi udowodnić, że całkowicie odcina się od wcześniej wyznawanych skrajnych poglądów i przekonać o tym opinię publiczną nie jedną wypowiedzią, ale długoletnią działalnością.

Z powyższych względów, brak decyzji o odwołaniu dr. Tomasza Greniucha z funkcji p.o. dyrektora Oddziału IPN we Wrocławiu uważamy za jednoznacznie szkodliwy dla polskiego społeczeństwa i kompromitujący nasz kraj na arenie międzynarodowej.

Lista sygnatariuszy listu:

1. Dr Angelika Adamczyk, Zakład Hebraistyki, Wydział Orientalistyczny, Uniwersytet Warszawski
2. Dr Joanna Barcik, Wydział Filozoficzny UPJPII w Krakowie
3. Dr Aleksandra Bednarowska, Instytut Neofilologii, Filologia Germańska, Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie
4. Bogdan Bialek, Prezes Stowarzyszenia im. Jana Karłowicza, b. Redaktor Naczelny magazynu psychologicznego „Charaktery” i kwartalnika „Psychologia w szkole”
5. Prof. dr hab. Agnieszka Bieńczyk-Missala, Uniwersytet Warszawski
6. Michał Bojanowski, redaktor naczelny, magazyn żydowski "Chidusz"
7. Prof. Włodzimierz Borodziej, Wydział Nauk o Kulturze i Sztuce, Uniwersytet Warszawski
8. Dominika Bulska, doktorantka, Centrum Badań nad Uprzedzeniami, Uniwersytet Warszawski
9. Dr Wojciech Burek, Instytut Studiów Europejskich, Uniwersytet Jagielloński
10. Mateusz Burzyk, redaktor miesięcznika „Znak”, dr nauk społecznych
11. Prof. zw. dr hab. Andrzej Chojnowski, Uniwersytetu Warszawski, Członek Kolegium i Rady IPN (2007-2016)
12. Prof. zw. dr hab. Jacek Chrobaczyński, Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie
13. Dr hab. Maria Ciesielska
14. Magdalena Czołch, pracownica IPN w latach 2016-2017
15. Edward Ćwierz, Prezes Fundacji Pojednanie, Kielce
16. Jakub Drath, Sekretarz Klubu Chrześcijań i Żydów "Przymierze"
17. Prof. Barbara Engelking, Instytut Filozofii i Socjologii PAN
18. Elżbieta Ficowska, Przewodnicząca Stowarzyszenia „Dzieci Holokaustu” (2002 - 2006)
19. Andrzej Folwarczny, Prezes Forum Dialogu
20. Prof. zw. dr hab. med. Andrzej Friedman, Kierownik Kliniki Neurologii, Wydział Nauki o Zdrowiu, Warszawski Uniwersytet Medyczny
21. Prof. dr hab. Michał Galas, Instytut Judaistyki, Uniwersytet Jagielloński
22. Jolanta Gałązka-Friedman, emerytowany profesor Politechniki Warszawskiej
23. Dr Edyta Gawron, Uniwersytet Jagielloński
24. Dr Martyna Grądzka-Rejak, historyczka
25. Krzysztof K. Grzywna, Założyciel i Przewodniczący Rady, Amicitia Foundation
26. Dr Agnieszka Haska, Centrum Badań nad Zagładą Żydów, Instytut Filozofii i Socjologii PAN
27. Artur Hofman, Prezes Towarzystwa Społeczno-Kulturalnego Żydów w Polsce
28. Jerzy Illg, Redaktor Naczelny Wydawnictwa Znak
29. Tadeusz Jakubowicz, Przewodniczący Zarządu Gminy Wyznaniowej Żydowskiej w Krakowie
30. Ewa Junczyk-Ziomecka, Prezes Zarządu, Fundacja Edukacyjna Jana Karłowicza
31. Włodzimierz Kac, Przewodniczący Zarządu Gminy Wyznaniowej Żydowskiej w Katowicach
32. Dr Kamila Klauzińska
33. Klara Kołodziejska-Połytn, Przewodnicząca Zarządu Związku Gmin Wyznaniowych Żydowskich w RP
34. Dr hab. Adam Kopciowski, kierownik Pracowni Kultury i Historii Żydów UMCS w Lublinie
35. Rabinka Małgorzata Kordowicz
36. Jacek Kozłowski, Collegium Civitas, Wojewoda Mazowiecki (2007-2015)
37. Prof. zw. dr hab. Ireneusz Krzemiński, Kierownik Pracowni Teorii Zmiany Społecznej, Centrum Badań Solidarności i Ruchów Społecznych, Instytut Socjologii, Uniwersytet Warszawski
38. Dr Jacek Kucharczyk, Prezes Zarządu, Instytut Spraw Publicznych
39. Kornelia Kurowska, Prezes Fundacji BORUSSIA

40. Jarosław Kurski, Zastępca Redaktora Naczelnego "Gazety Wyborczej"
41. Prof. zw. Roman Kuźniar, Kierownik Katedry Studiów Strategicznych i Bezpieczeństwa Międzynarodowego, Uniwersytet Warszawski
42. Piotr Kwapisiewicz, Prezes Zarządu Żydowskiego Stowarzyszenia Czulent
43. Dariusz Libionka, Instytut Filozofii i Socjologii PAN
44. Helise E. Lieberman, Dyrektor, Fundacja Centrum Taubego Odnowy Życia Żydowskiego
45. Sylwia Liszka, nauczyciel nauczania o Holokauście i kulturze Żydów w Polsce w Synagodze Poppera, Centrum Kultury Młodzieży w Krakowie
46. Prof. zw. dr hab. Paweł Machcewicz, historyk, Instytut Studiów Politycznych PAN
47. Ivka Macioszek, nauczycielka bibliotekarka, przewodnicząca Sekcji Antydyskryminacyjnej przy ZNP Oddział Toruń
48. Prof. dr hab. Piotr M. Majewski, Uniwersytet Warszawski
49. Adam Musiał, edukator o Zagładzie, tłumacz
50. Piotr Nawrocki, Prezes Klubu Chrześcijan i Żydów "Przymierze"
51. Małgorzata Niezabitowska, Rada Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN
52. Prof. dr hab. Anna Niżegorodcew
53. Zbigniew Nosowski, Redaktor Naczelny kwartalnika "Więź", Polska Rada Chrześcijan i Żydów, Współprzewodniczący ze strony chrześcijańskiej
54. Jakub Nowakowski, Dyrektor, Żydowskie Muzeum Galicja
55. Prof. zw. dr hab. Stanisław Obirek, Ośrodek Studiów Amerykańskich, Uniwersytet Warszawski
56. Janina Ochojska, Prezes Zarządu, Polska Akcja Humanitarna
57. Dr Jan Olaszek, Instytut Studiów Politycznych PAN
58. Jonathan Ornstein, Dyrektor JCC Kraków
59. Dr Joanna Ostrowska, historyczka, Gender Studies, Uniwersytet Warszawski
60. Dr Katarzyna Pabis-Cisowska, Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie
61. Dr Natalia Pamuła-Cieślak, Instytut Badań Informacji i Komunikacji, Uniwersytet Mikołaja Kopernika
62. Prof. dr hab. Rafał Pankowski, Collegium Civitas, współzałożyciel Stowarzyszenia "Nigdy Więcej"
63. Włodzimierz Paszyński, emerytowany nauczyciel, Stołeczny Kurator Oświaty (1990-1998), Zastępca Prezydenta m.st. Warszawy (2006-2018)
64. Dr Grażyna Pawlak, Dyrektor Zarządu, Fundacja im. prof. Mojżesza Schorra
65. Anna Pawlikowska, redaktor, Klub Chrześcijan i Żydów "Przymierze"
66. Jakub Petelewicz, sekretarz naukowy Centrum Badań nad Zagładą Żydów, Instytut Filozofii i Socjologii PAN
67. Lesław Piszewski, Przewodniczący Zarządu w imieniu członków Zarządu Gminy Wyznaniowej Żydowskiej w Warszawie, w imieniu Zarządu
68. Prof. dr hab. Beata Polanowska-Sygulska
69. Maria Poniewierska
70. Janusz Poniewierski, redaktor miesięcznika "Znak", Prezes Klubu Chrześcijan i Żydów "Przymierze" (2012 - 2015)
71. Dr Marcin Przegiętka, historyk
72. Dr Sebastian Rejak, p.o. Dyrektora AJC Central Europe
73. Ewa Romanowska, Członek Zarządu, Fundacja BORUSSIA
74. Prof. dr hab. Shoshana Ronen, Kierownik Zakładu Hebraistyki, Wydział Orientalistyczny, Uniwersytet Warszawski
75. Michał Samet, Przewodniczący Zarządu Gminy Wyznaniowej Żydowskiej w Gdańsku
76. Michael Schudrich, Naczelny Rabin RP
77. Dr Magdalena Semczyszyn, historyk
78. Anna Sieprawska, Klub Chrześcijan i Żydów "Przymierze"
79. Sławomir Sierakowski, szef Krytyki Politycznej, Senior Fellow w Niemieckiej Radzie Polityki Zagranicznej

80. Dr Adam Sitarek, Centrum Badań Żydowskich, Uniwersytet Łódzki
81. Alina Skibinska, Centrum Badań nad Zagładą Żydów, IFiS PAN
82. Dr hab. Magdalena Smoczyńska
83. Eugeniusz Smolar, Centrum Stosunków Międzynarodowych
84. Ewa Sobczyk, doktorantka w Katedrze Historii Sztuki XX w. w Europie Środkowej i na Emigracji, Wydział Sztuk Pięknych, Uniwersytet Mikołaja Kopernika
85. Dr hab. Ewa Solska, Instytut Historii, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej
86. Zygmunt Stępiński, Dyrektor Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN
87. Prof. dr hab. Dariusz Stola, Instytut Studiów Politycznych PAN
88. Dr hab. Dorota Sula, historyk
89. Roman Sygulski, adwokat
90. Ks. prof. Andrzej Szostek
91. Robert Szuchta, nauczyciel, LXIV LO im. S. I. Witkiewicza w Warszawie, pierwszy polski laureat Nagrody Ireny Sendlerowej „Za naprawianie świata”
92. Golda Tencer, Fundacja Shalom
93. Prof. dr hab. Piotr Trojański, Instytut Historii i Archiwistyki Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie
94. Marian Turski, Wiceprzewodniczący Stowarzyszenia Żydowski Instytut Historyczny
95. Agata Tuszyńska, pisarka
96. Ks. prof. dr hab. Alfred Wierzbicki, Katedra Etyki, Katolicki Uniwersytet Lubelski
97. Piotr Wiślicki, Przewodniczący Stowarzyszenia Żydowski Instytut Historyczny
98. Prof. zw. dr hab. Rafał Wnuk, Katolicki Uniwersytet Lubelski
99. Stas Wojciechowicz, Rabin Centrum Społeczności Postępowej i Synagogi Ec Chaim Gminy Wyznaniowej Żydowskiej w Warszawie
100. Henryk Woźniakowski, Prezes Społecznego Instytutu Wydawniczego „Znak”

Kontrowersje wokół Greniucha

O tym, że dr Tomasz Greniuch objął stanowisko p.o. dyrektora Oddziału IPN we Wrocławiu Instytut poinformował 9 lutego. Decyzja ta wzbudziła jednak szereg kontrowersji, a media przypomniały, że Greniuch w przeszłości był działaczem Obozu Narodowo-Radykalnego, a także wykonywał gest nazistowskiego pozdrowienia. Przeciwko tej decyzji IPN zaprotestowali m.in. politycy strony rządowej, jak i opozycji, historycy, publicyści, działacze opozycji demokratycznej w okresie PRL-u, a także Ambasada Izraela w Polsce. Informacje o tej nominacji trafiły również do zagranicznych mediów.

Krytyczne stanowisko wobec objęcia przez Greniucha kierownictwa w IPN we Wrocławiu zajął prezydent Andrzej Duda, który - jak przekazał w sobotę prezydencki minister Wojciech Kolarski - ocenił, że "dyrektorem w Instytucie Pamięci Narodowej może być wyłącznie osoba o nieposzlakowanej opinii". W poniedziałek również szef KPRM Michał Dworczyk powiedział, że dla dobra instytucji i wizerunku Polski powinna nastąpić zmiana na stanowisku szefa wrocławskiego oddziału IPN.

Do tej pory nominacji Greniucha na szefa IPN we Wrocławiu bronił prezes Instytutu Jarosław Szarek. Pytany w ubiegłym tygodniu, czy nie widzi niczego kontrowersyjnego w tym, że dyrektorem oddziału IPN we Wrocławiu został człowiek, który w przeszłości używał symboli nazistowskich i był liderem Obozu Narodowo-Radykalnego, Szarek przypominał, że Greniuch "za ten czyn przeprosił i wielokrotnie, już przed laty, powiedział, że ten czyn był błędem". Prezes IPN przywołał też wcześniejszy komunikat, w którym IPN odniósł się do zarzutów wobec Greniucha, zaznaczając, że "dotyczą jego zachowań z czasów młodości".

<https://www.onet.pl/informacje/onetwiadomosci/list-otwarty-w-sprawie-tomasza-greniucha-niedopuszczalna-decyzja/pmrmjqb,79cf6278>